

1/72. sz. ügy

Rita Frilli
kontra
Belga Állam

(a Tribunal de travail de Bruxelles
előzetes döntéshozatal iránti kérelme)

„Időskorú személyek garantált jövedelme”

Az ítélet összefoglalása

1. *Előzetes döntéshozatalra utalt kérdések — Nemzeti jog — Értelmezés — Közösségi jogi szempontok — A Bíróság hatásköre
(EGK Szerződés, 177. cikk)*
  2. *Migráns munkavállalók szociális biztonsága — Nemzeti jogszabályok — Szociális segélyezés és szociális biztonság — Közösségi jogi szabályozás — Alkalmazhatóság — Feltételek
(3. rendelet, első cikk b) pont és második cikk első bekezdés c) pont)*
  3. *Migráns munkavállalók szociális biztonsága — Általánosan érvényesülő nemzeti jogszabályok — Időskorú személyek garantált jövedelme — Munkavállaló, aki egy másik tagállam állampolgára — Öregségi ellátás — Viszonossági megállapodás hiánya — Érvényesíthetlenség
(3. rendelet, második cikk első bekezdés c) pont)*
1. A Bíróság egy előzetes döntéshozatali eljárás során ugyan nem jogosult egy belső törvényt minősíteni, azonban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a nemzeti bíróság számára a közösségi joggal kapcsolatos azon értelmezési szempontokat megnevezze, amelyek az adott törvény jogkövetkezményeinek megítélésében eligazítják a bíróságot.

2. A garantált jövedelemre vonatkozó jogszabályok egyes jellemzőiken keresztül összekapcsolódnak a szociális segélyezéssel – különösen ha a rászorultságot tartják lényeges alkalmazási feltételnek, és figyelmen kívül hagyják a szakmai tevékenységben, a társadalombiztosításban tagként eltöltött időt, vagy a járulékfizetés időtartamát – mindamellet összekapcsolják a szociális biztonságot azzal a ténnyel, hogy mivel a szabályozás lemond a segélyezésre jellemző egyéni elbírálásról, a kedvezményezettek számára egy törvényben meghatározott helyzetet teremt, amikor biztosít egy, a 3. rendelet második cikkében említett öregségi nyugdíjhoz hasonló ellátáshoz való jogosultságot.

3. A nemzeti jogszabályokban minden időskorú lakosnak biztosított törvényi jogosultság a minimálnyugdíjra azon munkavállalók vagy velük egy tekintet alá eső személyek vonatkozásában, akik ugyanabban a tagállamban rendelkeznek nyugdíjjogosultsággal a 3. rendelet második cikke első bekezdésének c) pontja értelmében „öregségi ellátásnak” tekinthető.

Egy ilyen ellátás nyújtása a feltételeket teljesítő külföldi munkavállaló számára nem függhet a munkavállaló állampolgársága szerinti tagállammal kötött viszonzossági megállapodás lététől.

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE

1972. június 22.*

Az 1/72. sz. ügyben,

a Bírósághoz a brüsszeli Tribunal du travail által az EGK Szerződés 177. cikke értelmében benyújtott, az e bíróság előtt

Rita Frilli, lakóhelye Brüsszel,

és

a **Belga Állam**

között folyamatban levő eljárásban a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68 tanács rendelet 7. cikke második bekezdésének, illetve a migráns munkavállalók társadalombiztosításáról szóló, 1958. szeptember 25-i 3. tanácsi rendelet második cikke (1) és (3) bekezdésének, az idős személyek számára garantált jövedelmet megállapító 1969. április 1-jei belga törvénnyel összefüggő értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában

A BÍRÓSÁG,

tagjai: R. Lecourt elnök, J. Mertens de Wilmars tanácselnök, A. M. Donner, R. Monaco és P. Pescatore (előadó) bírák,

főtanácsnok: M.H. Mayras,

hivatalvezető: M.A. Van Houtte,

meghozta a következő

---

* Az eljárás nyelve: francia

ÍTÉLETET

Indokolás

1. Az 1971. december 16-i ítéletével, amely 1972. január 6-án érkezett a Bírósághoz, a brüsszeli Tribunal du travail az EGK Szerződés 177. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából, a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68 tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o.) és a migráns munkavállalók társadalombiztosításáról szóló, 1958. december 3-i 3. tanácsi rendeletnek (HL 1958., 561. o.) az idős személyek számára garantált jövedelmet megállapító 1969. április 1-jei belga törvény alkalmazásával összefüggő egyes rendelkezéseinek az értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjesztett a Bíróság elé.
2. A bíróság első kérdése arra irányul, vajon a nevezett törvény által garantált jövedelem „szociális kedvezmény”-e az 1612/68 rendelet 7. cikkének második bekezdése értelmében.
3. Továbbá ebből következik a második kérdés, hogy a garantált jövedelem, amelyet az állam az időskorúaknak biztosít, mint járulékmentes szociális ellátást, a 3. rendelet második cikke első bekezdésének c) pontja értelmében, vajon „öregségi ellátásnak”, vagy ugyanazon rendelet második cikkének (3) bekezdése értelmében „szociális segélynek” minősül-e.
4. Tekintettel a szóban forgó ellátás különleges természetére, érdemes a második kérdést elsőként megvizsgálni, mivel a garantált jövedelemnek az 1612/68 rendelet 7. cikke második bekezdésében megjelölt „szociális kedvezményként” minősítésének esetleges vizsgálata csak abban az esetben jön számításba, ha kikötötték, hogy nem a 3. rendelet értelmében vett szociális biztonsági ellátásról van szó.
5. A Tribunal du travail értelmezésre előterjesztett kérdését egy olyan törvénnyel kapcsolatban fogalmazta meg, amelynek tárgya, hogy minimális jövedelmet biztosítson a 65. illetve 60. életévüket betöltött, rászoruló férfiak illetve nők számára.
6. Ezt a kedvezményt kizárólag azon belga állampolgárok számára biztosítják, akiknek

szokásos tartózkodási helye az állam területén van.

7. Ezzel szemben külföldi csak akkor részesülhet e törvényi kedvezményben, ha megfelel a törvény által előírt kettős feltételnek, hogy olyan állam állampolgára, amellyel Belgium e tárgyban viszonyossági megállapodást kötött, és akinek ugyanakkor a garantált jövedelemhez való jogosultság megnyílását megelőző öt év során legalább egy hónapon keresztül szokásos tartózkodási helye ténylegesen Belgium területén volt.
8. Ahogyan az ügy irataiból kitűnik, az alapeljárás olasz nemzetiségű felperese, aki egy rövid időtartamú munkaviszony alapján Belgiumban, mint munkavállaló öregségi nyugdíjban részesült, megfelel a törvény által támasztott feltételeknek — egy olyan ellenőrzés fenntartásával, amelyet a Tribunal du travail végezne el — kivéve a viszonyosság feltételének, mivel nincs megállapodás Olaszország és Belgium között.
9. Ebből következik, hogy a Tribunal du travail előtt függőben lévő jogvitában hozandó határozat függ attól, hogy a belga törvényben előírt ellátást a 3. rendelet alkalmazási területét meghatározó kritériumok alapján miként minősítik, amikor meghatározzák vajon ebben a törvényben előírt viszonyossági feltétel alkalmazásra kerül-e.
10. A Bíróság nem jogosult a jelen eljárás keretében a belga törvényt megítélni, azonban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a nemzeti bíróság számára a közösségi joggal kapcsolatos azon értelmezési szempontokat megnevezze, amelyek az adott törvény jogkövetkezményeinek megítélésében a bíróságot eligazítják.
11. Az első cikk b) pontja értelmében a 3. rendeletet kell alkalmazni valamennyi olyan tagállami jogszabályra, amely a második cikk első és második bekezdésében említett „szociális biztonsági rendszerekre és ágakra” vonatkozik.
12. Ezzel szemben ugyanezen cikk (3) bekezdése értelmében a rendelet nem alkalmazható a „szociális és egészségügyi segélyezésre”.
13. Kívánatosnak tűnik, hogy a rendelet alkalmazása szempontjából világos különbséget tegyünk a szociális biztonságra, illetve a segélyezésre külön-külön vonatkozó törvényi szabályozások között. Azonban nem zárhatjuk ki annak lehetőségét, hogy a

meghatározott jogszabályok személyes alkalmazási területük, célkitűzéseik és alkalmazási módszereik miatt, egyidejűleg foglalkozzanak az említett két kategória mindegyikével, elkerülve ezzel minden általános érvényű osztályozást.

14. A garantált jövedelemre vonatkozó jogszabályok egyes jellemzőiken keresztül összekapcsolódnak a szociális segélyezéssel – különösen ha a rászorultságot tartják lényeges alkalmazási feltételnek, és figyelmen kívül hagyják a szakmai tevékenységben, a társadalombiztosításban tagként eltöltött időt, vagy a járulékfizetés időtartamát – mindamelllett összekapcsolják a szociális biztonságot azzal a ténnyel, hogy mivel a szabályozás lemond a segélyezésre jellemző egyéni elbírálásról, a kedvezményezettek számára egy törvényben meghatározott helyzetet teremt, amikor biztosít egy, a 3. rendelet második cikkében említett öregségi nyugdíjhoz hasonló ellátáshoz való jogosultságot.
15. Figyelembe véve a széleskörűen meghatározott kedvezményezetti kört, az ilyen jogszabályok valójában kettős feladatot látnak el, mivel egyrészt minimális jövedelmet biztosítanak azon személyek számára, akik a szociális biztonsági rendszerből teljes egészében kívül maradtak, másrészt pedig jövedelem-kiegészítést nyújtanak azoknak a kedvezményezetteknek, akiknek nem kielégítő a szociális biztonsági ellátása.
16. A második cikk első bekezdésének c) pontja értelmében a 3. rendelet valamennyi „öregségi ellátásra” alkalmazható.
17. Ezen rendelet első cikkének s) pontja szerint az „ellátások” fogalmát a legtágabb értelemben kell venni, és ami valamennyi ellátást magában foglal, beleértve „azok közpénzekből fizetett valamennyi elemét, az értékállóságot biztosító növekményt és a kiegészítő juttatást.
18. Ennek megfelelően azok a jogszabályok, amelyek az idős lakosok számára a törvény által védett jogosultságot biztosítanak egy minimálnyugdíjhoz, azon munkavállalók vagy velük egy tekintet alá eső személyek vonatkozásában, akik valamelyik tagállamban foglalkoztatási idővel rendelkeznek, és akiknek szokásos tartózkodási helye abban az államban van, továbbá ott nyugdíjjogosultsággal rendelkeznek, azok a jogszabályok a Szerződés 51. cikke és ahhoz kapcsolódó végrehajtási rendelkezések

értelmében a szociális biztonság területéhez tartoznak, még akkor is, ha egy ilyen rendelkezés más kedvezményezetti csoportokat másképp kíván besorolni.

19. Ennélfogva nem vethető fel egy ilyen munkavállalóval szemben a viszonyossági megállapodás hiánya, mivel egy ilyen feltétel ellentétes lenne az egyenlő bánásmód elvével, ami a közösségi jog alapelveinek egyike, és amelyet a 3. rendelet 8. cikkében erősítettek meg.
20. A nehézségek, amelyek a népesség egésze vonatkozásában létrehozott és az állampolgárság és a szokásos tartózkodási hely tényleges jellemzőin nyugvó szociális biztonság mindenre kiterjedő rendszerének alkalmazása vethet fel a közösségi szabályozást tekintve, az olyan rendszerek természetéhez tartoznak, amelyeknek célja, hogy egyidejűleg védje mind a szociális biztonságához tartozó munkavállalókat, mind azokat a személyeket, akik nem tartoznak hozzá.
21. Ha ezek a nehézségek összességükben csak a Közösség jogalkotóinak beavatkozása segítségével oldhatók meg, ez a körülmény a bíróságoknak a migráns munkavállalók védelmét minden esetben biztosító jogát és köteletségét azonban nem korlátozhatja, minden olyan esetben, amikor ez a védelem lehetségesnek bizonyul a Közösség szociális jogalkotása elveinek tiszteletben tartásával és anélkül, hogy ezáltal a vonatkozó nemzeti jogalkotási rendszer megrendülne.
22. Ez a lehetőség legalább is mindig fennáll, amikor egy munkavállaló vagy vele egy tekintet alá eső személy a 3. rendelet értelmében korábbi szakmai tevékenységére való tekintettel már egy olyan tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozik, amelynek az időskorúak számára minimál jövedelmet biztosító jogalkotására hivatkozni lehet.
23. Következésképpen a fentiek figyelembevételével a Tribunal du travail által feltett első kérdést nem szükséges megvizsgálni.

A költségekről

24. A Bíróságnál észrevételt előterjesztő Európai Közösségek Bizottsága részéről

felmerült költségeket nem kell megtéríteni.

25. Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a brüsszeli Tribunal du travail előtt függőben levő ügy egy szakaszát képezi, ez utóbbi bíróság dönt a költségek viseléséről.

A fenti indokok alapján,

tekintettel az ügy irataira,

az előadó bíró jelentésének meghallgatását követően,

a Belga Állam, az Olasz Köztársaság kormánya és az Európai Közösségek Bizottsága szóbeli észrevételeinek meghallgatását követően,

a főtanácsnok indítványának meghallgatását követően,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, különösen annak 7., 49., 51. és 177. cikkére,

tekintettel a migráns munkavállalók társadalombiztosításáról szóló 3. tanácsi rendeletre, különösen annak 1., 2. és 8. cikkére,

tekintettel az Európai Közösségek Bíróságának alapokmányáról szóló jegyzőkönyvre, különösen annak 20. cikkére,

tekintettel az Európai Közösségek Bíróságának eljárási szabályzatára,

A BÍRÓSÁG

a brüsszeli Tribunal du travail (tizenegyedik tanács) 1971. december 16-i határozatával hozzá intézett kérdéseire válaszolva a következőképpen határozott:

1. Egy tagállam nemzeti jogszabályaiban megállapított „garantált jövedelem”,

amely a tagállamban lakó időszerű személyek számára biztosítja a minimál nyugdíjhoz való jogosultságot, a 3. rendelet második cikke első bekezdésének c) pontja értelmében „öregségi ellátás”, amennyiben a 3. rendelet értelmében vett munkavállalókról vagy velük egy tekintet alá eső olyan személyekről van szó, és akik ugyanabban a tagállamban nyugdíjjogosultsággal rendelkeznek.

2. Egy ilyen ellátás nyújtása a feltételeket teljesítő külföldi munkavállaló számára nem függhet a munkavállaló állampolgársága szerinti tagállammal kötött viszonyossági megállapodás lététől.

Lecourt
Donner
Mertens de Wilmars
Monaco
Pescatore

Kihirdetve Luxemburgban, az 1972. június 22-i nyilvános ülésen.

hivatalvezető	elnök
A. Van Houtte	R. Lecourt